

Врахування психофізіологічних особливостей дітей з ООП в організації продуктивної роботи, ресурсозбереження та емоційної стабільності



Підготовлено:
психологом СШ №277
Соловйовою Надією
Владиславівною

Дитина з ООП - це особа, яка потребує додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення її права на освіту.

Довідник нозологій

Діти з особливостями (порушеннями) психофізичного розвитку мають відхилення від нормального фізичного чи психічного розвитку, зумовлені вродженими чи набутими дефектами.

Залежно від типу порушення виокремлюють такі категорії дітей з особливими освітніми потребами :

- з порушеннями слуху (глухі, оглухлі, зі зниженим слухом);
 - з порушеннями зору (сліпі, осліплі, зі зниженим зором);
 - з порушеннями інтелекту (розумово відсталі, із затримкою психічного розвитку);
 - з мовленнєвими порушеннями;
 - з порушеннями опорно-рухового апарату;
 - зі складною структурою порушень (розумово відсталі сліпі чи глухі; сліпоглухонімі та ін.);
 - з емоційно-вольовими порушеннями та діти з аутизмом.
-

Нозологія – це не вирок, а лише певна особливість у розвитку. Отже, працюємо не з нозологією, а з дитиною!

Основні принципи роботи

- 1. Не боремося, а співпрацюємо.**
- 2. Від правил до навичок і звичок.**

В основі навички лежить автоматизація дії.

Коли дія автоматизована, формується звичка, тобто ця дія буде повторюватися у подібних ситуаціях.

Правила (прописані, намальовані, у вигляді картинок або змішаний варіант) повинні постійно лежати перед дитиною на парті!

Основні принципи роботи

3. Від зовнішнього контролю до внутрішнього

Зовнішній контроль (контроль із зовні за дотримання правил і вимог та їх виконанням) – Навичка – Звичка – Самостійна дія (Внутрішній контроль)

4. Від розгальмованості до організації діяльності.

- Розгальмованість – Правила - Навичка – Звичка - Організація діяльності

5. Від бездіяльності до самостійного планування діяльності

- Бездіяльність – Зовнішнє планування, інструкції – Навичка – Звичка - Уміння – Самостійне планування.

Алгоритм організації продуктивної діяльності дітей з ООП



Практичні дії при виконанні завдання:

- Пред'явлення зразка. Постановка цілеспрямованої дії (промовляння завдання, демонстрація того, що треба зробити);
- організація виконання, підготовка робочого місця;
- повторення інструкції;
- організація виконання завдання дитиною (допомога дитині у вигляді підказок);
- звернення уваги на виконане завдання.

Допомога дитині у вигляді підказок

Виділяють 5 видів підказок:

1. Фізична.

Беремо руку дитини в свою та виконуємо необхідну дію. Ця підказка буває повною (стаємо позаду і виконуємо разом з дитиною) і частковою - на рівні плеча, ліктя (підштовхуємо руку дитини до виконання дії);

2. Моделювання.

Показуємо, як потрібно це зробити. Можна показати відео.

3. Жестові.

Показуємо жестами, що треба зробити.

4. Візуальні

Надаємо дитині інструкції в картинках

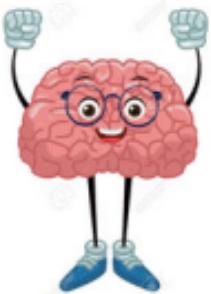
5. Вербальні (словесні).

Працюють тоді, коли дитина володіє самоконтролем.

Вчасне застосування підказок буде сприяти продуктивній роботі та емоційній стабільності



Застосування системи заохочень



Є 3 види заохочень:

- 1. Харчові** (зробив – отримай цукерку тощо)
- 2. Доступ до привілеїв** (якщо зробив те, що треба, після - зможеш зробити, те що хочеш)
- 3. Соціальні** (похвала, підтримка, гарні стосунки)

Вчасне застосування системи заохочень буде сприяти продуктивній роботі та ресурсозбереженню

Застосування системи підкріplення поведінки

Підкрілення - це миттєва реакція на певну дію учня.

Позитивне підкрілення – це те, що ви кажете або робите одночасно з вчинком дитини, тобто в момент вчинення нею бажаної дії або ж відразу після неї.

Для кожної дитини є щось дуже-дуже бажаним і важливим. Цим може бути:

- "Саме ця" цукерка (цукрова кулька);

- "Саме ця" іграшка (намистинка, камінчик, м'який помпончик, наліпка...);

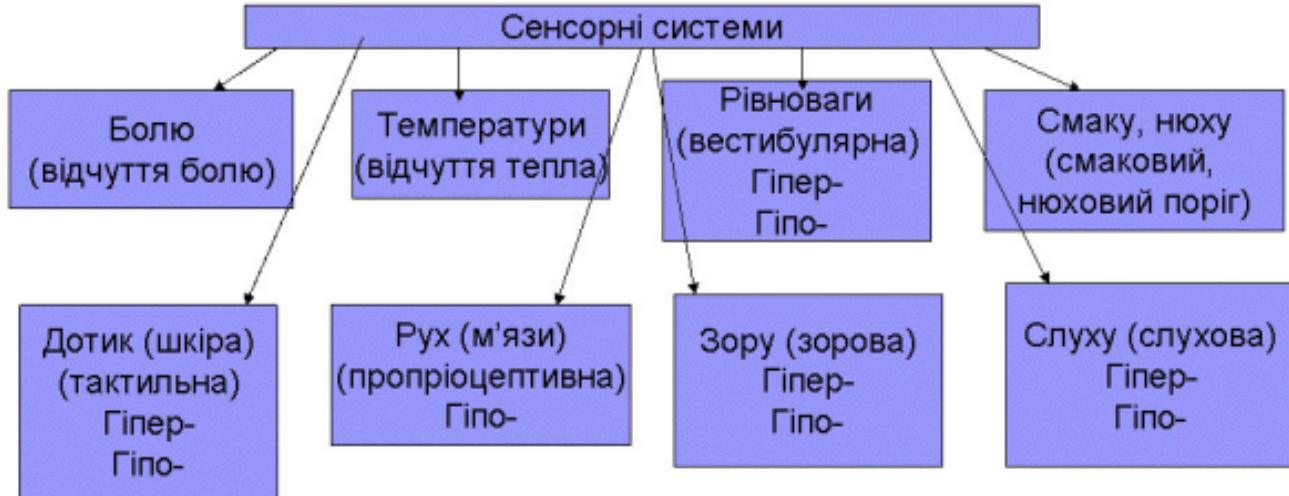
- Улюблена дія:

- Погладити дитину по спині.*
- Підняти угору великий палець.*
- Продемонструвати дитині своє схвалення за допомогою посмішки або кивка головою.*
- Плеснути в долоні дитини;*
- Плеснути своєю долонею об долоню дитини (дай «п'ять»).*

- Конкретні фрази, які говорять дитині про високу оцінку її дій. «Я пишаюсь тим...», «Я дуже пишаюсь тобою!», «Я такий щасливий(а), що ти...», «Це чудово...». Такі фрази чітко дають дитині зрозуміти, що ви схвалюєте її поведінку.

Підкрілення допомагають закріпити бажану поведінку.

Особливості сенсорного сприйняття



Гіперчутливість (підвищена чутливість) мозок сприймає сигнали, які йдуть від рецепторів, як дуже сильні, такі, що можуть становити небезпеку.

Гіпочутливість (слабка чутливість) означає, що мозок сприймає сигнали, які надходять від рецепторів, які недостатні, слабкі. І тоді організм вимагає підсилення цих сигналів.

Гіперчутливість

Врахування у взаємодії з дитиною гіперчутливої сенсорної системи
і зменшення навантаження на неї
або повне його виключення (найчастіше у дітей з РАС)

Тактильна (дотик, шкіра).

Дитині не подобаються дотики до себе, вона їх уникає, не любить розчісуватися, одягатися



Зорова (візуальна).

Дитина уникає погляду, не терпить яскравого світла заплющає очі при використанні великої кількості картинок (особливо яскравих)



Слухова (аудіальна).

Дитина не переносить шуму (окремих шумів), закриває вуха, лякається гучних звуків



Гіпочутливість

Врахування у взаємодії з дитиною гіпочутливої сенсорної системи і довантаження її (найчастіше у дітей з РАС, СДВГ)

Тактильна (дотик, шкіра).

Дитині подобаються дотики до себе, вона полюбляє обійми, сама сильно може обнімати інших



Зорова (візуальна).

Шукає додаткові візуальні стимули; полюбляє дивитися на яскраві предмети, предмети, що крутяться; їй важко кидати і ловити предмети; незgrabна. Навчання наповнюємо візуалізацією



Слухова (аудіальна).

Постійно шукає звукові стимуляції, збільшує гучність звуку в телефоні, в музичних центрах. Говорити з дитиною різною силою голосу



Пропріоцептивна система (гіпо-)

- Дивимося відео

Застосування обтяжувачів (сенсорні обтяжені подушки, жилети, м'ячики, іграшки, ковдри).



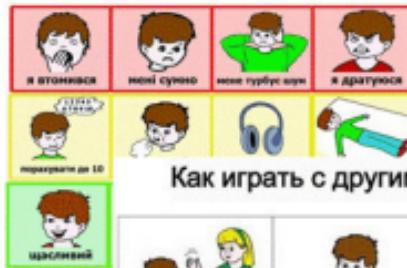
У дітей різних нозологій при гіперчутливості одних сенсорних систем, одночасно може бути гіпочутливість до інших.

Картки PECS

Картки PECS (Picture Exchange Communication System) - це комунікаційна система обміну зображеннями, розроблена в США, як альтернативна методика, мета якої навчити ініціювати комунікацію дітей з РАС. Також їх можна застосовувати для нерозмовляючих (поганорозмовляючих) дітей на початку взаємодії.

Застосовуються при:

- Несформованості комунікативної поведінки
- Порушення мовлення

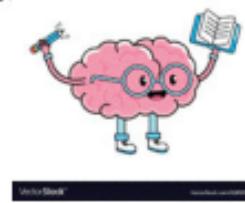


Как играть с другими детьми?

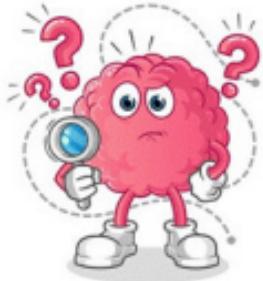
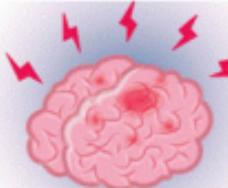


Ще трішечки знань для організації продуктивної роботи, ресурсозбереження та емоційної стабільності

1. Пам'ятати, що дитина з ООП не в змозі виконувати одночасно багато вимог. Ставити не більше 2-3.
2. Пам'ятати, що правила та інструкції повинні бути конкретними, чіткими і короткими.
3. Якщо дитина погано запам'ятує тексти, умови завдання, то під час виконання вербальних завдань допомагати наочністю (при переказах, відповідях тощо).
4. Під час уроку робити хвилинки відпочинку (закрити очі, попити водички, зробити пальчикову гімнастику тощо)
5. Для кращого запам'ятування, інформації необхідна велика кількість та довготривале повторення.
6. Якщо дитина не може почати списування з дошки: показати, з якого місця на листку в зошиті треба почати писати або надати конкретні інструкції: якими письмами, якими письмами написати, якими письмами переписувати.



7. Розуміти, що дуже часто за агресією маскується тривога, дитина спантеличена, та страшно. Заспокоїти краще дитину нейтральним впевненим спокійним тоном, говорячи тихіше та повільніше звичайного. В тексті на заспокоєння застосовувати слова прості, невелику їх кількість, конкретні інструкції до дій. Наприклад: «Все добре, не хвилюйся, я тобі допоможу, не кричи, говори тихіше, ти впораєшся..») і запропонувати конкретну дію - відволікання (піді попий водички, сядь подихай, зафарбуй аркуш, візьми іграшку-антистрес..)
8. З'ясувати слабкі та сильні (що вона вміє та може) сторони дитини. Якщо знати її **слабкі сторони**, можна заздалегідь зрозуміти, якої **допомоги** вона потребує. Спираючись на її **сильні сторони**, можна чітко визначитися що сприятиме **продуктивній роботі та емоційній стабільності**.
9. Про планування...



Особистісні якості дорослого, працюючого з дитиною з ООП

- Креативність
- Емоційна стабільність
- Терплячість
- Емпатія
- Толерантність
- Впевненість
- Оптимізм



ЗНАЙДІТЬ ХВИЛІНКУ, щоб оцінити,
наскільки ви дивовижні



ТАК! САМЕ ВИ!

